

SLOVENSKI NAROD.

Ishaja vsak dan, izvenemši ponedeljke in dneve po praznicah, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gld. za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijakke velja knjižna cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četirnatopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“. — Opravištvu, na katero naj se blagovoljijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Vabilo na naročbo.

S koncem tega meseca poteče naročnina na tretje četrtletje. Prosimo gg. naročnike, da jo o pravem času ponové.

„Slov. Narod“ velja:

Za ljubljanske naročnike brez pošiljanja na dom:

Za četrt leta 3 gld. 30 kr.
Za en mesec 1 „ 10 „
Za pošiljanje na dom se računa 10 krajc. na mesec, 30 kr. za četrt leta.

S pošiljanjem po pošti velja:

Za četrt leta 4 gld. — kr.
Za en mesec 1 „ 40 „

Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijakke velja znižana cena in sicer:

Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr.
Po pošti sprejeman „ „ 3 „ — „

Administracija „Slov. Naroda“.

Telegrami.

Cetinje 27. septembra. Črnogorci so vzeli trdnjavo Goransko, dobili tri turške kanone, 500 pušk in mnogo živeža ter municije, ter ujeli 300 nizamov. Črnogorci so tudi vzeli fort Crkvico in so zasedli vso zemljo do Foče.

Svištovo 25. septembra. („Pr.“) Ruski car bode, tako se misli, tukaj prezimil. Ruski pomorski oficirji poskušajo za zimo narediti most z drotinimi vrvmi.

Belgrad 28. sept. Sedem kombiniranih bataljonov iz okrajev Rudnik in Čačak je odmarširalo na Javor, kjer je tudi Uzička brigada že prišla. — Načelnik srbske sanitete, ki je bil šel v Prago dobivat zdravnikov za srbsko vojsko, vrnil se je v Belgrad.

Vojska.

Z rusko-turškega bojišča denes nemamo nič telegramov. Dež je menda tudi kriv, da nij bilo te dni gibanj.

Črnogorci pa lepo napredujejo in zemljo osvajajo in so uže v staro Srbijo posegli, do Foče! Srbi jim bodo mogli od Višegrada sem roko podati in zjedineni bodo bili, če Bog da, novo bitko na Kosovem.

Iz Belgrada se piše iz zanesljivega vira: Kdor ve zakaj je Srbija vojevala lani, ta ne bode in ne more dvomiti, ali bode Srbija udeležila se boja zoper Turke ali ne. Srbija pojde v boj brez ozira na vspehe ali nevspehe ruskega orožja. Ideja je še tista, ki jo je lani v boj vodila. Tudi bi Milan padel, ko ne bi šel v boj za srbsko idejo. Kakor brž bode armada reorganizirana, bode poknilo.

Iz Peterburga se piše dunajskej uradni „Wien. Abpst.“: Čuje se, da so pričakovati velike izpremembe v vrhovnem poveljništvu vojske. Govori se, da bode poklican general Kotzebue, star izkušen general, ki je vse turške vojske sobojeval, v glavni stan. V tem je vse edino, da se mora z vojsko do cilja priti. Za to se vse priprave za prezimsko vojevanje delajo. Mladi vojaki rezerve se pridno vadijo, tako, da v kratkem zopet 100 tisoč mož k vojski otide.

Rumunski minister snuje nov vojni kor 20.000 mož. — Oni rumunski vojaki, ki so pred Plevno, drže se prav hrabro. Zdaj kopljejo rove in skrivalne grabne, v katerih so se uže na 250 korakev Turkom približali in hote potem veliko reduto zopet šturmati.

O zadnjih bojih Črnogorcev pri samostanu Morababa se „Times“ 20. sept. tole poroča: „Morački bataljon se je vrnil domov, zapodivši vojsko Hafiz paše popolnem preko

Tare, katera se gotovo več vrnila ne bode v deželo. Nazaj prišli vojaki so pripovedovali o zadnjem boji pri Kovči pod Dormitorom in blizu Secere. — Turška vojska se je utrdila v dobrih pozicijah, a Črnogorci in Pivljanci pod poveljem Pejovića in Sočice so jih oblegali. Turško rezervo, ki je prišla obležencem na pomoč, so prehiteli Črnogorci in po boji, ki je trajal nad šest ur, vrgh so Črnogorci Turke preko Tare. 200 do 300 je ostalo mrtvih, a 6 so jih ujeli. — Turška vojska, ki se je po noči držala v okopih, ušla je z jutra za rano ob gostej megli ter jo krenila za rezervo preko reke, katero je potem prekoračila pri Alugi, na čemer je nobeden nij motil. Črnogorci so izgubili 14 mrtvih in preko 30 ranjenih, ki so pa največ brez zdravniške pomoči tukaj, kajti najbližja bolnica je v Nikšiću. Turki so požgali vse vasi in vse seno in žito od Signavine do Dormitora in Bukovic, a v boji nijso nič opravili, da si so izgubili 1000 do 1200 mož, ali po prilici desetino svoje vojske, katera nij mogla presežati 10.000 mož. Vsi mrtveci 16. septembra so bili iz regularne vojske.

Hitrostrel in rusko dozdanje vojevanje.

Pravijo, in po pravici, da zdanji boji v Bolgariji so najbolj krvavi v tem stoletji. Ali to je naravno. Gorje je to, da se Slavjani osvobojujejo še le zdaj, v dobi hitrostrela in ogromno pomnoženih armad. Ko bi se bilo to najimenitnejše delo tega stoletja še pred kratkim, pred avstrijsko-prusko vojno vršilo, bilo bi brezprimerno manj krvi, brezprimerno manj mladih življenj stalo? To zakasnenje je zelo tragično, dade pomisliti, obžalovati, — vendar pa ima ravno ta doba poroštvo

Listek.

Gospoda Thompsona izgubljeni sin.

(Povest Bret Hartova. Poslovenil P.)

(Dajje.)

Privedši izgubljenega sina v očetovsko hišo storil je, vse kar so verske dolžnosti od njega zahtevale, ali — delu kakor da je še manjkalo pravega blagoslova. O svojem nemiru čital je zopet priliko o izgubljenem sinu, katero je uže bil pred leti za vodilo pri svojem počenanju vzel, — in našel je, da je pozabil praznovati slovesnost sprave. Taka slovesnost zdela se mu je kakor zakrament, in zelo pripravnega njega sinu približati; in tako je sklenil še le leto dnij po Karlovi vrnitvi njemu na čast slovesnost napraviti.

„Vse povabi, Karl,“ mu suhoparno reče. „Vse tiste, ki vedo, da sem te iz brezen kri-

vičnosti in iz družbe nemarnih žensk otel... Vse povabi, da bodo z nami jedli, pili in se veselili.“

Morda je imel stari mož še drug uzrok, le da si ga sam nij hotel prav povedati. Lepa hiša, katero si je bil na peščenem griču postavil, se mu je včasih tako prazna in samotna zdela, in tedaj pa tedaj zasačil je samega sebe, kako je iz resnobe obraza Karlovega si sestavljal lice mladega dečka, katerega se je le še nejasno iz preteklih časov spominjal, ki mu pa je poslednji čas mnogo na misel prihajal — menil je, da je to znamenje starostne slabosti... Ko je nekega dne v svojo sobo stopil, našel je tam otroka enega svojih poslov, ki je bil slučajno tja zašel in rad bi ga bil v svoje naročje vzel, da maliček nij pred njegovim sivobradatim obrazom izbežal. Zato se mu je jako pametna namera zdela, nekoliko mladih ljudij k sebi v hišo povabiti

in potem iz krdela Sanfranciškanskih devic izbrati si sinaho. In potem otrok — deček, katerega bi mogel izrežati in — ljubiti kakor — kakor Karla nij mogel.

* * *

Mi vsi smo bili pri družbi. Tudi Smithovi in Jonesovi in Brownovi in Robinsonovi so bili prišli — vsi s trdnim sklepom razveseljevati se in s tisto animalsko dobro voljo, ki se spoštovanju do gospodarja ne da brzdati in ki ima za večino izmed nas nekaj tako čarovitega. Menda bi bila zabava nekoliko izdivjala, pa spominjaje se svojega stanu, so se deležniki zadrževali.

Gospod Bracy Tibbits, rojen komik, ki je vedel ceniti humor, kjer koli ga je našel, vedel se je, spodbujan po žarečih očeh gospodičine Jonesove tako čudno, da je bil gospod Karl Thompson resnično v skrbeh ter k njemu stopil in mirno smehlja se mu rekel:

v sebi, da se bode dognalo osvobojenje Slovanstva gotovo in za stalno.

Hitrostrel je vse vojevanje prekucnil. V hitrostrelu in v taktiki, iz njega izvirajočej so Turki, posebno oni turški oddelki, ki so z Jugoslovani pred imeli opraviti, uže dobro izurjeni. Hitrostrel je uzročil velik prevrat v načinu vsega vojskovanja. Hitrostrel podarja namreč naravno vodilo, po mogočnosti se kriti z vsako stvarco kot se ščitom. Treba je ščite iz prsti napravljati za bataljone v mnogovrstnih slučajih, tudi v ofenzivi. Vzetje trdnjav in hudo zaščitenih pozicij je zdaj veliko težje nego prej, in mnogokrat prenevarno ali celo nemogoče. Zdaj je težko delati naskok na trdnjavo, katero bi bili pred uvedbo hitrostrela pred smrtjo neprestrašljivi vojaki brez prevelikih izgub dobili v pest, a zdaj je ne dobodo z velikanskimi izgubami.

Marsikdo je v zadnji francosko-nemški vojski zapazil, da se Prusi ogibljejo šturmanja. Tega si stari vojaki niso vedeli prav razložiti. Nemški časopisec, kateremu se je ravno taka godila, vprašal je za to pri prilki generalštabca pruskega, zakaj da ne vzamejo Prusi te in te manjše trdnjave s šturmom. Generalštabec pruski je dotično trdnjavo dobro poznal, znano mu je bilo število branečih Francozov v trdnjavi, in znane pozicije hitrostrelcev in kanonirjev. Računal je na tej podlagi in preračunal, koliko mož bi izgubili Prusi v naskoku na šance in koliko bi znašale vse druge vrjetne izgube, ter je tako matematično dokazal, da se s tolikimi oblegovalnimi tisoči trdnjava dan denes samo obkoliti, nikdar pa vzeti ne da, in da bi še celo za vojsko z mnogimi tisoči pomnoženo prenevaren bil šturm na trdnjavo, in to le zavoljo hitrostrela. Kajti odbit naskok, kjer pade toliko tisoč mož, ima popolnem značaj in nasledke velikega pobitja. Še celo panika, (brezumen strah in groza) utegne po odbitem šturmu nastati. Izguba, posebno tudi moralna, je strahovita. Vspen šturmanja je le takrat mogoč, če se da sovražnik iznenaditi ali prestrašiti in ako nenavadno slabo strelja, česar se pa nij nadejati. So pa še druga sredstva za vzetje trdnjav in zelo utrjenih pozicij...

Tako je dejal pruski generalštabec, in časopisni poročevalec izreka potem svojo nado, da se Prusom nij bati popisane katastrofe, ki bi izvirala iz preziranja hitrostrela pri naskokovanju trdnih mest, pač pa bi se

utegnila pripetiti takšna nesreča v kakej prihodnji vojski, postavim ruskemu medvedu. Tako je pristavil Rusom sovražni časopisec. Tega se še dobro spominjam.

Možje strokovnjaki v Peterburgu so občudovali čine Prusov v zadnji francosko-nemški vojski. Ali so pa razumeli temeljito vsa dejanja in nehanja nemškega vojskovodstva brez preziranja važnih točk? Jaz menim, da ne. Samo občudovanje nij zadosti.

Prusi v zadnji vojski res niso šturмали preveč, in tudi pred dobro utrjenimi pozicijami so imeli, to se ve da, razumni rešpekt pred sovražnikom. Tako je pruski oddelek, ki je napadel Garibaldijevo utrjeno pozicijo, umaknil se, toda še le po neprimerno veliki izgubi. Ko so Prusi z zdatno presilo se povrnil in najbrž hoteli obkoliti in potem ujeti Garibaldovce, jih nič več niso našli v trdnem gnezdu, ker so jim previdni ptiči uže proti jugu odfrfetal.

Zdaj zavoljo hitrostrela se da lažje opravičiti pokončevanje predmetov, kateri leže pred nosom sovražnikovim in katerih vzetje bi, ako bi jih zasedel sovražnik, preveliko truda in žrtev stalo. Tako so Prusi pri obleganju Strassburga odstranili od Francozov ne zasedeno bližnjo vas in posekali drevje tam zraven, torej odstranili mogoče zakritje sovražnikovo, kajti potrebna pridobitev od Francozov zasedene vasi pri hitrostrelu v zakritji stoječih bi bilo Prusom stalo silno veliko človeških življenj.

Tako so pruski poveljniki pri vseh svojih velikanskih izgubah vendar le umno in, kolikor se je le dalo, varčno postopali s krvjo svojih sodržavljanov. Z umom, razbistrenim z znanostjo in prakso, ter pogumom pribojujejo se najprej in z najmanjšimi žrtvami zahtevani predmeti.

Tudi to je bilo prav ugodno za razvoj pruske moči in za napredek njihovega vojskovodstva, da so bojevali najprej z malo Dansko, potem še le z večjo Avstrijo, oni jakši oboroženi in v zvezi z Lahi, — kar je previdni Bismark bil preskrbel, — in da so na zadnje še le s Francozi imeli opraviti. Tako so postali njih vojskovodji izkušeni; tako je njih iz posebno odličnih strokovnjakov z največjo skrbjo sestavljeni generalštab kos bil svojej zadnji nalogi.

Vse premalo so naši bratje Rusi zdaj jemali hitrostrel v poštev pri svojih operacijah. Ne čudimo se preveč dosedanjam

vspehom Osman-paše, ki je izurjen v bojih z vstaši na Kreti in potem lani s Srbi, akoravno se mora pogum Turkov in njih spretnost v stavljenju začasnih utrdeb, katere jim defenziva sama na sebi priporoča, priznati, — in naprej smo uže vedeli, da se bode hudo zakopal pri Plevni in dobro branil, kajti, kar je uže proti Srbom lansko leto prakticiral, tako, da so se morali junaki srbski vedno le umikati izpred njegovih utrdeb, to bode „in superlativo“ storil proti Rusom. Tako smo si mislili, — in taka je tudi bila.

Umikanja nazaj ne množijo poguma vojakom. Bogu hvala, če kljub temu vojaki ostanejo pri svojej prvotnej srčnosti. Pač pa raste korajža sovražnikova. Nauk iz tega se lahko posname.

Tudi nijsmo mislili, da bodo Rusi v okrajinah, katere še niso za vselej vzete Turkom, preveč občevali z Bulgari. Kajti to so mogli vedeti, da bi mogli, ako bi po vojskinih naključbah odrinili od taistega kraja, vzeti soboj vse krščansko prebivalstvo, in še potem bi se Turek, vrnivši se, lahko znosil nad nepremičnim imetkom Bulgarov s požiganiem in razdevanjem. Represalij posluževati se proti azijskemu vragu nij vselej mogoče, zakaj, če on ruske ranjence muči in mori, Rusi ne morejo ravnati proti ranjencu Turku isto tako, ampak inače. Najboljše povračilo bi bilo za take grozne čine, to se vé — vzetje Carigrada. Prijazna beseda kozakova more zdaj moža Bulgara, kadar zopet zavzamejo Turki okraj, pogubiti. In neznano neprijetno je čuvstvo in mučiča je zavest, da ne moremo pri-skočiti in oreti ljubih prijateljev pred ljutim vragom, ter odgnati od njih od vraga sklicane groze in strahote, kar je lansko leto obilno skusil Černjajev.

Ne more se žalibog ponašati do zdaj rusko vojskovodstvo, ki je brez dvombe si v svesti neizmerne odgovornosti do carja in naroda, niti s posebno bistroumnostjo, niti z bogatstvom plodovitih idej, niti z vspehom sploh, izvzemši pač prehod čez Dunav, ki se je res prav in na pravem mestu vršil. — Vendar tudi pomote dosedanjega vojskovanja razodevajo neko vi-teško mišljenje in domoljubje, katero ne pozna nobenih ovir.

Nežlahtni militarizem pa, kateri ljubi le šablono in vnanjost brez duha, in je prelen, da bi se ubijal z mislimi, mora se zgubiti v

„Meni se vidi, da niste prav zdravi gospod Tibbits; dovolite mi, da vas k vozu spremim. — Ne upiraj se, pes, ali te vržem skczi okno. — Tu sem, ako smem prositi; pa je res strašno soparno v sobani.“

Menda pač nij treba omeniti, da so gosti le en del njegovih besed slišali, ostalega pa nij nikomur povedal gospod Tibbits, ki je pozneje zelo obžaloval, da zarad nepričakovane slabosti nij bil navzoč pri zanimivem dogodku, katerega je najveselejša izmej Jonesovih gospodičin imenovala „biser slovesnosti“ in ga hočem precej povedati.

Bili smo pri večerji. Bilo je razumljivo, da je gospod Thompson marsikatero nespo-dobnost mlajšim gostom spregledal, zamišljen v priprave k temu, kar je imelo še priti. Ko je bilo z mize pospravljeno, je vstal in mogočno potrkal na mizo. Hihitanje, ki se je mej mlajšimi Jonesovimi gospodičinami začelo, je bilo na enej strani mize nalezljivo.

Karl Thompson, ki je na spodnjem konci za mizo sedel, je z nežno skrbnostjo pogledal očeta.

„Psalm hoče peti.“ — „Moliti hoče.“ — „Silentium za govornika“ — je bilo slišati od vseh strani.

„Denes je leto, predragi bratje in sestre v gospodu,“ začel je gospod Thompson počasi, pa s krepkim glasom, „denes je leto, da se je moj sin v očetovsko hišo vrnil, potem ko je bil poželet, lakoto si utolažiti s tropinami, ki so za svinje, in zapravlil svojo dedšino v tovaršiji nesramnih žensk.“ (Hihitanje naenkrat poneha.) „Poglejte ga zdaj. Karl Thompson, vstani.“ (Karl Thompson vstane.) „Denes je ravno leto dnij — pa pogledajte si ga zdaj.“

Res, bil je zal izgubljeni sin, kakor je tu pred njimi stal v elegantnej obleki; in vrhu tega skesan izgubljeni sin — kdor bi ga bil sodil po tem, kakor je žalostno in pokorno

gledal očetu v trde, mrzle oči. — Najmlajša Smithovih gospodičin, do dna svojega nespametnega srčica ginena, se je nehote nekoliko k njemu primaknila.

„Petnajst let je zdaj, kar je kot potepuh in postopač mojo hišo zapustil,“ je nadaljeval Thompson. „Jaz sem sam tedaj bil grešen človek, krščanski moji prijatelji, — jezav, maščevalen človek — („Amen“, reče najstarejša Smithova gospodičina) — pa bodi Bogu hvala, jezo sem premagal. Pet let je zdaj tega, kar sem deležen miru, ki ga svet ne razumeje? Ali imate uže vi, prijatelji moji, ta mir?“

„Ne, ne!“ zavpijejo dame v en glas in ko je pomorski kadet Coxe s korvete „Wethersfield“ pristavil: „Prosim, kako se dobiva?“ je nadaljeval gospod Thompson:

„Trkajte in odprlo se vam bode. Ko sem velikost svojih zmot in neprecenljivo milosti izpoznal, hotel sem to dobroto deliti s

zelo resnobnej situaciji in v narodnej vojni, kakor je zdaj.

Velikanski kor se v velikej domovini vede domoljubno, dostojno in bogaboječe! Vredna so njegova javljenja, da se pozorno čujejo, in njegove težnje, da se skrbno preudarijo in povslišajo! In kogar zavoljo dosedanjih nezdgod pri srcu boli, ta je na visočini situacije, navdan od idealnega domoljubja. Domoljubje pa more seči umno in krepostno v akcijo in pripomoči k zaželenemu cilju. —

Na visokem morji smo in nij še videti suhe zemlje. Vedeti se še ne more, kako dolgo bo trajala ta sveta vojska, — le to je gotovo, da tako dolgo, da se nje vzvišeni cilj in konec popolnem doseže. Tako si zdaj pravijo Rusi in tako so si rekli tudi pred leti v sredi najljutejše vojske energični državljani severa, zjedinjenih držav v Ameriki. In dosegli so Amerikanci, ruski prijatelji, svoj cilj krščansko-človekoljubni, v načelu enak s ciljem Rusov, — in dosegli ga bodo tudi bratje Rusi, v dosego taistega pomoz Bog! T.—n.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 28. septembra.

V ogerkem parlamentu je tudi včeraj odgovarjal Tisza interpelacijam o orijentalnej stvari. Rekel je: Vnanja politika varuje interese monarhije, ki je nevtralna. Pri začetku vojske je Rusija obljubila, Srbije ne za bojišče delati, Turčija je isto obljubo storila. Če se Srbija udeleži vojske, ne bode se Turčiji branilo. Avstro-Ogerska bode potem tako ravnala, kakor njeni interesi zahtevajo. — Da vojska nij evropsko občna postala je nekoliko tudi trocarske zvezi pripisati. Iz tega, da je ena vlada proti misli dveh družih v vojsko šla, nij se avstro-ogerska vlada nasproti orijentalnemu vprašanju za nič zavezala. Dosedanja vladna politika kaže, da se razkosanje Turčije nij nikoli nameravalo...

Vnanje države.

„Ruski Mir“ ne veruje, da bi se bila Bismark in Andrassy v Solnogradu kaj posebnega zaradi orijenta mogla dogovarjati. „Voditelja obeh držav morata tako, kakor drugi smrtni ljudje, čakati uspeha ruskega orožja, — to je ultima ratio Rusije in vsega slavjanskega sveta“, pravi „R. M.“

Berlinska oficijozna „Prov. Corr.“ piše, da se je v dogovoru Bismarka z Andrassyjem v Solnogradu pokazala popolna edinost v najvažnejših zdanjih političnih vprašanjih.

Nemški listi v Prusiji se iz Magjarov prav grobo norca delajo, ker se je mej njimi turška ljubezen razširila tako hitro kakor živinska kuga. Drugi nemški listi konstatirajo,

da Magjari nijso monarhiji zvesti niti dinastiji. Drugi zopet trdijo, da je vse te demonstracije Andrassy naročil, da bi v Salcburgu na Bismarka pritiskal!

Srbski ministerski predsednik Stevča je te dni iz kopeli v Belgrad prišel in prevzel zopet svoje mesto.

Če bi Turki zmagali, pravijo angleški „Times“, naredila bi se nova nevarnost za Evropo. Oni bi tujih oblastij nič več ne poslušali (niti Angležev ne), izpoznanje njih vojne moči bi jih kljubovalne naredilo.

Francoski socialisti so tudi izdali svoj volilni oklic, v katerem stavijo program: pomiloščenje komunardov, odprava kultus-budgeta, izpodenje jezuitov, podučevanje samo s posvetnimi učitelji, precejšnje oboroženje naroda, odpravljanje stoječe vojske, volitev vseh uradnikov. namesto vseh davkov samo jeden davek po premoženju rastoč, odprava senata in predsedništva, vzpostavljene jedne same zbornice na dve leti.

Dopisi.

Iz Gradca 26. septembra. [Izvirni dopis.] Čeravno imajo naši dijaki po vseučiliških razna potrebna in koristna — pa tudi nepotrebna — društva, vendar slišimo mej letom le redko kaj o njih delovanju, napredku. O dunajskih društvih jedino poizvemo brz po pojedinih veseljah itd., kako so se obnesla, v kak namen napravljajo zabave in veselice. Od graških društev še kaj tacega malokedaj v roke dobimo, ker ne govorimo o splošnem poročilu koncem leta, katerega iščemo zastonj povsodi.

Nehote vpraša se človek v tem slučaju, kaj da daje temu povod, ali so graška dijaška društva tako skromna, ka ne dojde več poročil o njihovem delovanju mej svet, ali počivajo. Zanimalo me je izvedeti iz ust dijakov, kako da reči stoji. Ti so mi poročali, ka imajo slovenski dijaki v Gradci društvo „Triglav“, Hrvati „Hrvatsko“, Srbi „Srbadijo“. Vrh tega obstoji „slovansko pevsko društvo na višjih šolah v Gradci“, katero bi imelo biti po firmi vseslovansko, obsega joče vsa slovanska plemena. Troje društev vzdržujejo tri plemena jednega in istega naroda jugoslovanskega, na tri dele cepe se male in slabe moči.

Toda, naj bode, morda pridejo dijaki s časoma do boljšega izpoznanja. Kaj pa je z jednim vzajemnim društvom? Kako stoji in se podpira? Pri tem vprašanju so dijaki skimali, mené ka društvo nosi krivo ime; moralo bi se imenovati slovansko pevsko društvo, ker se izmej Hrvatov in Srbov le malokdo, ali celo nihče ne briga za to društvo.

sinom. Neutrudljiv sem ga iskal po suhem in po morji. Nijsem čakal, da bi on k meni prišel — lahko bi bil to storil, pa vendar pravičen mož ostal po knjigi vseh knjig, ampak iskal sem ga na njegovem smetišču in sredi...“

Ostalega dela tega stavka nij bilo moči razumeti vsled šumenja svinatih oblek vstajajočih dam.

„Dela, krščanski moji prijatelji, dela! — Moje geslo je: Po delih jih boste spoznali!..... In moje delo..... tu vam stoji!“

Bogu dopadljivo delo, na katero je v tem posebnem slučaju meril, je bilo obledelo, kakor zid in strmelo v odprta vrata k verandi, kjer je bila mej zijajočo družino ravno nekaka zmešnjava nastala. Ko je bil šum najhujši, se je nek človek v oguljeni obleki, ki je bil očividno pijan, iz rok iztrgal tem, ki

so ga hoteli zadržati, in je primajal v dvorano. Prestop iz zunanje megle in tmine v razsvetljeno in zagreto sobo ga je, kakor je bilo videti, omamil.

Snel je zmečkani klobuk z glave in se ž njim nekolikokrat plaznil po očeh, zastonj skušaje, obdržati se za naslonjač. Kar se njegove nemirne oči primejo bledega lica Karla Thompsona. Slab svit otroškega veselja se mu pokaže na obrazu in škripavo zasmejavši se, plane naprej, se prime za mizo, prevrže vse čaše in izgubljenemu sinu pade v naročje.

„Karelček, vražji, stari potepuh ti, kako ti je-e kaj?“

„Molči, molči!“ reče Karl Thompson, skušaje se hitro nepričakovanemu gostu izviti iz objema.

(Konec prih.)

Eni se izgovarjajo baje, da nima jo glasu, drugi, ka njim manjka novcev.

Kje je tukaj ponos? Sramovati bi se moralo stopetdeset do dvesto dijakov jednega naroda, da nočejo jednega jedinega vzajemnega društva vzdrževati, ka prezirajo imenitnost tacega društva v velikem nemškem mestu, ka štedijo tam, kjer bi morali umetnost podpirati z vsemi pripomočki, ka besedujejo in govoričijo pri vsakej priložnosti o slovanskej solidarnosti in so zraven toliki separatisti!

Ali je morebiti poštenije in plemeniteje podpirati društva z nam sovražnimi tendencami, iskati mej tujci zabave? Svoji k svojim, pravi pregovor. Južni Slovani v Gradci pa naj gledajo na to, ka bomo slišali odzvaj mnogo lepega in veselega o delovanju in prospehu njih jedinega vzajemnega društva, naj popravijo zamujeno. Dunajski slovanski dijaki naj njim bodo v izgled in posnemo!

Z Dunaja 25. septembra. [Izvirni dopis.] Praška „Politika“ je nedavno prinesla članek, ki z živimi barvami opisuje, kako oficijalna Rusija ravna s korifejami Slovanstva, kot je to general G. Černjajev. Srce mora boleti vsacega za Slovanstvo vnetega rodoljuba, ako vidi, da se v Rusiji celo sedaj, ko je ruske države čast na vagi, proganjajo močje, kot je to Černjajev. — Ruski car je v Moskvi lanskega leta kritiziral srbsko vojevanje, na katerega čelu je bil Černjajev, ker so ga diplomatje krivo podučili, da, ako se Rus le v Turčiji pokaže, bode Turek uže bežal. Tudi mi smo mislili, da je srbska bila kriva mnogih napak, da so Turki v Srbijo prodrli. Kaj se je vse radi tega navalivalo na Černjajeva? Mi slovanski rodovi imeli smo ipak prepričanje, da za Slovanstvo nema nikdo večjih zaslug, kot je to Černjajev. Proti volji ruske vlade, ki mu niti odpusta nij hotela dati, šel je v Srbijo ter se postavil milicam na čelo. Jaz posebno poudarjam — milicam. Nevežbana srbska vojska, ki je imela veliko večjo moč Turkov proti sebi, držala se je — to stoprv sedaj prav izpoznavamo — zelo hlabro. V primeru sedanje ruske vojske je Srbija pokazala se močno, akoravno nevežbano v svoje vojski. In zakaj Rusija nij engajžirala več Černjajeva za bolgarsko vojno? Le zaradi tega, ker je Černjajev skoz in skoz Slovan, ker je Černjajev mož samostojnega podvzetja, sploh, ker se je Rusiji (oficijalni) Černjajev dozdeval preveč samostalen in pogumen napram drugim ruskim generalom.

Mnogo se je uže trdilo, da je jedini Černjajev zakrivil, da se je Rusija podala v vojso s Turčijo; se ve da slednji čas dolže Ignatjeva, da je carja silil v vojno ter s tem zakrivil ruske bede. Ako imata ta dva moža zaslugo ruske inicijative, potem sta neizmerno mnogo storila za Slovanstvo in posebno še za Rusijo. Pobeze ruskih armad bodo Rusiji v izgled, kako v prihodnje ne sme več delati, ako si hoče pridržati prvenstvo mej Slovani. „V slabem položaji sicer, a ne bodimo za bodočnost preveč pesimisti,“ — tako izjavil je rusk časnik, ki ima največ čitalcev mej slav. listi. Ker Rusija uvideva napake, bode jih popravila in jih uže popravlja. Uže so se pojavili vojaški talenti. Jedino bi bilo želeti, da ne ravna Rusija po starem svojem kopitu napram uže zaslužnim, dovelj izkušnim možem. Černjajev je baje moral popustiti kavkaško vojsko,

ker je bil drugim malo talentiranim generalom visocega pokolenja podređen. Rusija bode morala početi iz korenine iztrebljevati take svoje napake. Ljudstvo rusko, ruska inteligencija uže javno kliče na preobrat — in baš v tem trenutku popusti Černjajev vojsko in poda se v kopel! — Tu je toliko kontrastov, toliko goste temote, toliko nerazumljivega in nerazjasnenega, da je človek primoran samo na slepo vero in upanje za slavjansko Rusijo. — Ko je lanskega leta pisec teh vrstic imel čast, predstaviti se kot odposlanik dunajskega slavjanskega društva, razvijal je slavni general slavjansko bodočnost. Kar je on takrat lanskega decembra govoril, vse se je izpolnilo do pičice. In navdušenost za slavjansko reč, kdo bi jo bil opisal na slavjanskem generalu? Černjajev ima slavno prošlost za soboj, vrlih zaslug za Slavjanstvo, daj Bože, da se povrne zopet na pozorišče slavjanskega dviganja, ter da dvorni ruski krogi kmalu uvidijo, kako si škodujejo z izrinjenjem toliko slavnega moža. Radovan Peruvianov.

Domače stvari.

— (Idrijsko živo srebro) je v ceni zopet nekoliko padlo. Do zdaj je bilo 22 funtov šterlingov, a zdaj je 21.3 funt. št. (249 gld. 36 kr. avstr. v.) pr. 100 kilo na Dunaji, v Trstu, Pragi, Idriji. Največ se ga prodaja iz Trsta, potem iz Dunaja na Bavarsko.

— (V Krškem) se bode 15. oktobra nova šola odpirala. Gosp. Hočevar je ministra Stremajerja tja povabil in je ta baje obljubil priti.

— (Pomota) je novica, prinešena v našem predzadnjem listu o smrti g. Gogale. On je hudo bolan, a še živ.

— (Hrvatski poslanci in črnogorski knez.) Hrvatski zastopniki, 43, na saboru so pred svojim razhodom poslali sledeči telegram: „Svetlomu knezu Crnogore na Cetinje. Zastupnici naroda na saboru hrvatskomu, čestitaju vitežkomu knjazu crnogorskomu i junačkoj Njegovoj vojsci na sjajnih pobedah, stečenih u krvavih borbah proti neprijatelju kršćanstva i prosvjete ljudske.“ Predvčeranjem je iz Ostroga v Zagreb prišel odgovor: „Najsrdajnije zahvaljujem gospodi zastupnicima naroda na hrvatskom saboru, koji su mi svojom bratskom čestitkom uveličali današnju radost i sreću. Bog, koji je meni i mojoj vojsci darovao ove pobjede i uspjehe, dat će, da se ostvare naše težnje. Knjaz Nikola.“

— (Iz Celja) se piše, da je povodenj skoro popolnem uničila lepi mestni park. Kraj, kjer so se kopelski gostje in domači še pred kratkim zabavali, podoben je zdaj peščenej jami, nasadi so ali potrgani ali pa so polegali. Torej denar, trud, čas, vse je voda vzela.

— († dr. Kocmuta,) advokata v Mariboru so 26. t. m. zjutraj mrtvega v postelji našli.

— (Samoumor zaradi nesrečne ljubezni.) Piše se nam: V Babincih pri Ljutomeru se je 26. t. m. obesilo 22 letno dekle kmeta S. Uzrok temu je bila večletna ljubezen njena z mladeničem, kateri nij bil njenemu očetu nikakor po volji. Zato sklene, preseliti se v večnost. Popred pa spiše obširno slovo staršem in — ljubčeku, katerega prosi, naj za njo moli. V pismu ljudem svetuje, naj se „nijeden tako ne zaljubi, kakor se je ona.“ — Ko je bila sama doma, obesi se na tram, kjer jo je prestrašeni oče uže

mrtvo našel. — Redka pa žalostna prikazen za kmetsko ljudstvo.

— (Zlato poroko) sta obhajala Jakob in Marija Topolnik v Kozlavcih pri sv. Juriju na Ščavnici na Štajerskem; obdajali so ju 3 sinovi, 3 hčere, 2 zeta, 2 snehi in 7 vnučičev.

— (Prežarji) so v Lančji vasi sredi noči napali g. Korenove gostovanjščake, pet ljudij ranili in še nevesto z nožem po čelu vrezali, mnogo jedil in pijače uropali. Sodnija je najnesramnejše pobaline uže zaprla!

— (Koliko tabaka pokadimo.) V prvej polovici tega leta smo v Cislejtaniji pokadili za 27 milijonov 426.746 gold. tabaka. Na Kranjskem je bilo več pokadenega, nego lani za 12.285 gold., na Štajerskem za 10.066 gold. več, na Koroškem pa za 29.191 gold. menj kot lani ob istem času, isto tako v Primorji za 22.861 gold. menj.

Razne vesti.

* (500 Napoleondorov,) katere je nek dunajski trgovec poslal po pošti v majhenem zaboju v Trst, je bilo 19. t. m. mej potom po železnici ukradenih. Vrednost je bila naznanjena z 4800 gld. a. v.

* (D v o b o j.) V Pešti je velik pozor vzbudil dvoboj 26. septembra, v katerem boji je bil advokat Avrel Perczel, sin ogerskega pravosodnega ministra, ustrelen. Drugi duellant je bil od kraja neznan, predvčeršnjem se je zvedelo, da je Perczel ustrelil profesor Wagner, ker je Avrel Perczel z njegovo ženo nedovoljene opravke imel. Wagner je ravno na odpotovanje pripravljal se, ko ga je policijski komisar prijel.

* (Visoki dolžniki.) Princ Peter Bonaparte je Brusel in Belgijo zapustil, a pozabil prej dolgove plačati. Prodali so njegovo pohištvo.

* (Kleopatrina iglo), znani obelisk, kateri je egiptski podkralj daroval Angležem, so v posebnej zanj napravljenej železneji ladiji, katero vleče parnik „Oiga“, peljali iz Aleksandrije 21. t. m. v Anglijo.

Poslano.

Podpisani odbor izreka zahvalo vsem p. n. obiskalcem čitalnične veselice, ki se je obhajala 23. sept. v korist pogorelcem v Kompoljah. Posebno pa se zahvaljuje sodelovalcem pri besedi, v prvej vrsti čast. gospicam: M. Cetelj, H. Fabiani, Jos. in Ivanki Homan, ter g. Soretčevej, ki je spremljevala petje na glasoviru, in si dovoljuje prositi tudi znanprej za njihovo prijazno udeležitev. Škofja Loka, 26. sept. 1877. Odbor nar. čitalnice v Škofji Loki.

Tuji.

27. septembra:
Evropa: Chices iz Brežic. — dr. Höfinger iz Gleichenberga.
Pri Slomu: Brantsche iz Dunaja. — Bustorčič iz Reke. — Friedenhein iz Dunaja. — grof Lichtenberg iz Dolenjskega. — Dexter iz Maribora. — Moliuary iz Irista. — Jelenec iz Kroke. — Höbert iz Dunaja. — Oblak iz Beljaka.
Pri Maliči: Bergstein iz Dunaja. — Finck iz Gradca. — Kocijančič iz Kočevja. — Oplatek iz Dunaja. — dr. Popeljak iz Igiave. — Zelen iz Irista. — Urbančič iz Turna.
Pri Zamoreci: Kalin iz Koroškega. — Jereb iz Gradca.

Izgubila

se je zapisna knjižica (Notes), trdo na črno vezana, s kvadriranim papirjem, ki nima za njeednega, ki bi jo našel, velike vrednosti. Kedor jo prinese gospodu Streckeru (v zvezdi), dobi dobro plačo. (285)

F. Müllerjev

Annoncen-bureau

je od danes naprej (284) v gospodskih ulicah šte. 6 (nova).

Dunajska borza 28. septembra.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	64 gld. 25 kr.
Enotni drž. dolg v srebru	66 " 65 "
Zlata renta	74 " 65 "
1860 drž. posojilo	111 " 25 "
Akcije narodne banke	853 " — "
Kreditne akcije	212 " — "
London	117 " 35 "
Napol.	9 " 42 "
C. kr. cekini	5 " 62 1/2 "
Srebro	104 " 45 "
Državne marke	57 " 90 "

Vsak dan frišne

Hâches-pastete,

makove in orehove bajgelce, najfinejša Malaga in Ciprska vina, najboljše likêrje, čaje, punče, gorko čokolado i. t. d.

priporoča (281—1)

Rudolf Kirbiš,

sladčičar na kongresnem trgu.

sem bolnim moc in zdravje brez leka in brez stroškov po izvrstni

Revalessciere du Barry

v Londonu.

30 let uže je nij boleznai, ki bi je ne bila ozdravila ta prijetna zdravilna hrana, pri odraslih in otrocih brez medicin in stroškov; zdravi vse bolezni v želodcu, na živcih, dalje prsno, i na jetrah; žleze, usduho, bolečine v ledvicah, jetiko, kašelj, nepregravljenje, zaprtje, prehlajenje, nespanje, slabosti, zlato filo, vodenico, urzlico, vrtoglavje, silenje krvi v glavo, numenje v ušesih, slabosti in blevanje pri nosečih, stožnost, diabet, trganje, shujšanje, bledico in prehlajenje; posebno se priporoča za dojenice in je boljše, nego dojilnično mleko. — Izkaz iz mej 80.000 spricel zdravih, brez vsake medicine, mej njimi spricavala profesorja Dr. Wurzerja, g. F. V. Beneka, praga profesorja medicine na vsenčilišču v Mariboru, zdravilnega svetnika Dr. Angelsteina, Dr. Shorelanda, dr. Campbell, prof. Dr. Dédé, Dr. Uré, grofinje Castle Stuart, Markize de Bréhan a mnogo drugih imenitnih oseb, se razpošiljava na posebno zahtevanje zastoj. Kratki izkaz iz 80.000 spricavalov.

Na Dunaji, 13. aprila 1872.

Prešlo je uže sedem mesecev, odkar sem bil v brezupnem stanju. Trpel sem valed prsni in čutnienih bolečinah, in sicer tako, da sem od dne do dne vidno gnil, in to zaprečilo je dolgo časa moje študije. Čul sem od Vaše čudapolne Revalessciere prišel sem jo rabiti in zagotovim Vas, da se čutim po mesečnem užitku Vaše tečne in okusne Revalessciere popo nem zdrav, tako, da brez najmanjšega tresenja morem zopet pisati. Zaradi tega priporočam vsem bolnim to primerno prav cenó in okusno hrano, kot najboljši pripomoček, ter ostanem Vaš adani

Gabriel Teschner,

služatelj javnih višjih trgovskih šol.

Pismo visoko plemenite markize de Bréhan.

Neapel, 17. aprila 1862.

Gospod! Valed neke bolezni na jetrah bilo je moje stanje hušjanja in bolečin vsake vrste sedem let sem strašno. Nijsem mogla niti čitati niti pisati, tresle so se vse čutnice na celem životu, slabo prebavljenje, vedno nespanje, ter sem trpela vedno na razdraženi čutnici, katero me je sem ter tja preganjalo in me ne jedni trenotek na miru pustilo, in pri tem bila sem melanholična najvišje stopinje. Mnogi zdravniki poskusili so vse, brez da bi moje bolečine zljajšali. V polnej obupnosti poskusila sem Vašo Revalessciere in sedaj, ko jo uživam tri mesece, zahvaljujem se bogu. Revalessciere zasluži največje hvalo, pridobila mi je zopet zdravje i me stavila v stanje, da morem moje društveno pozicijo zopet uživati. Dovolite gospod, zagotovjenja moje prisrčne hvaležnosti in popomega spoštovanja.

Markize de Bréhan.

St. 65.715. Gospodični de Montlouis na neprebavljenji, nespanji in hušjanji.

St. 75.877. Flor. Köllerja, c. kr. vojašk. oskrbnika, Veliki Varaždin, na pljučnem kašlju in bolehanji dušnika, omotici in tiščanju v prsih.

V priloženih pustim 30 poročil i gold. 50 kr., 100 gld. 50 kr., 200 gld. 50 kr., 5 funtov 10 gold., 12 funtov 20 gold., 24 funtov 36 gold. Revalessciere-Hauschen v pustih in Revalessciere-Chocolatée v prahu 12 tas i gld. 50 kr., 24 tas 2 gld. 50 kr., 48 tas 4 gld. 50 kr., v prahu 24 tas 10 gld. 50 kr., 48 tas 20 gld. 50 kr. na Dunaji, 8. kakor v vseh mestih pri dobrih zdravilnih i specializiranih trgovcih; tudi razpošilja dušnik na vse kraje po poštnih nakaznicah ali povzetjih. V Ljubljani na. Štahr, J. Svoboda, lekar pri „zlatem orlu“, v Reki pri lekarju J. Prodanu, v Celovcu pri lekarju Birnacherju, v Spijatu pri lekarju Aljinoviču, v Trstu pri lekarju Jakobu Scorravallo, pri drogeristu P. Rocca in J. Hirschju, v Zadru pri Androviču. (134)